

Hur hälso- och sjukvården och socialtjänsten möter adoptionsspecifika behov hos adopterade

Åsa Borén
Avdelningen för analys
Inspirationsdag - tidigt stöd för adopterade och adoptivföräldrar

Uppdraget

- Kartläggning av vilket adoptionsspecifikt stöd som finns inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten
- Analys och bedömning av om det stöd och insatser som erbjuds möter de behov som finns
- Lämna förslag på möjliga utvecklingsinsatser inom området för att utveckla kunskap och kompetens i syfte att möta adoptionsspecifika behov

Metod och avgränsningar

- Intervjustudie med professionen
- Frågor till intresseorganisationer
- Intervjuer med adoptionsorganisationer
- Dokumentstudie och internationell utblick
- Samverkan med MFoF
- Begränsad datainsamling pga. covid-19
- Nationella adoptioner berörs i begränsad omfattning

Adoptionsspecifika behov

Begreppet adoptionsspecifika behov har i uppdraget använts som behov som kan härledas till omständigheter som är kopplade till adoptionen eller tiden före

- Utveckla en trygg anknytning till nya föräldrar
- Stöd i språkutveckling
- Tidiga trauman
- Identitetsutveckling, två uppsättningar föräldrar
- Rasism och diskriminering
- Känna till sitt ursprung
- Adoptionsspecifik kompetens vid psykisk ohälsa

Övergripande analys

- Adoption bör ses ur ett livsperspektiv
- Behov uppmärksammas sent när de har utvecklats till svårigheter
- Kunskap och kompetens saknas - stödet motsvarar inte behoven
- Stödet är fragmentariskt, ej likvärdigt och det saknas en helhetsbild av hur adoptionsspecifika behov kan mötas för att främja både fysisk och psykisk hälsa

Resultat kartläggning och analys

- Adopterade som grupp har en förhöjd risk gällande både allvarlig psykisk och social ohälsa samt suicid
- Adopterade som grupp har sämre utfall när det gäller olika sociala livsvillkor som etablering på arbetsmarknaden och familjebildning
- Forsknings- och kunskapsläget är begränsat och kunskapsstöd och metoder saknas om bl.a.
  - Hur överrisker ska förebyggas
  - Insatser till adopterade och deras föräldrar
  - Hur rasism och diskriminering av adopterade ska bemötas

Resultat kartläggning och analys

- Erfarenhetsbrist leder till kompetensbrist
- Kunskap och kompetens är personbundet
- Kunskap hos professionen om adoptionsspecifika behov efterfrågas av adopterade men saknas delvis.
- Det kan vara svårt, och saknas metoder för, att identifiera om det finns något i den diagnos som ställts som är adoptionsrelaterat

Resultat kartläggning och analys

- Inom familjerätten upplever socialsekreterarna utmaningar med medgivandeutredningen
- Adoptivföräldrar lämnas ensamma med olika frågeställningar efter adoptionen, uppföljning saknas förutom den på givarlandets begäran

Resultat kartläggning och analys

- Adoptionsspecifikt stöd saknas i de flesta kommuner, både tidigt stöd och senare i livet
- Otydligt var adopterade kan söka adoptionsspecifikt stöd inom socialtjänsten
- Sverige saknar en modell för stöd till adopterade och deras föräldrar före, under och efter en adoption (PAS)

Förslag på utvecklingsinsatser

Bättre medgivandeutredning och utbildning

- Socialstyrelsen föreslår att MFoF får i uppdrag att ta fram ett bedömningsinstrument för medgivandeutredningen.
- Socialstyrelsen föreslår att MFoF får i uppdrag att utveckla föräldrautbildningen så att föräldrar kan erbjudas fördjupad utbildning i relevanta delar efter adoptionen under hela barnets uppväxt.

Stärk samhällets stöd till adopterade

- Socialstyrelsen föreslår att MFoF får i uppdrag att i samverkan med relevanta myndigheter utveckla en modell för stöd före, under och efter adoption i ett livsperspektiv (PAS)
- Socialstyrelsen föreslår att socialtjänstens uppföljning efter adoption, och hur den kan utformas, utreds närmare

Fortsatt individuellt stöd på nationell nivå

- Socialstyrelsen föreslår att MFoF får i uppdrag att utreda hur samtalsstödet kan organiseras långsiktigt utifrån ett individ- och resursperspektiv.
- Socialstyrelsen föreslår att det etableras ett permanent individuellt stöd för ursprungssökning hos MFoF.

Stärk forskning och kunskapsutveckling

- Socialstyrelsen föreslår att det avsätts statliga medel för att stimulera studier inom adoptionsområdet i syfte att stärka kunskapsutvecklingen.
- Socialstyrelsen föreslår att förutsättningarna för att etablera en struktur för samlad kunskap inom adoptionsområdet utreds.
- Socialstyrelsen ser ett behov av att internationellt adopterades erfarenheter av rasism och diskriminering kartläggs. Resultaten kan användas som underlag för att ta fram kunskapsstöd, metoder och kurser för professionen och föräldrar.

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**